

ното ѝ и пагубно поведение“, колко по-малко българитѣ биха могли да се помирятъ съ нея — при толкова докази на зложелателство, клевети, преследвания и обири за цѣлия ни народъ. „Фенерското духовенство действува у насъ по предначертана система, за да държи другитѣ християни въ дълбоко невежество, варварство и бедность. Ние не вѣрваме да има друго духовенство по-развалено отъ фенерското“.

Като оставяме да изложимъ възгледи и филипикѣ относно фенерската иерархия по-нататъкъ, въ свръзка съ българския черковенъ въпросъ и общитѣ културно-исторически и политически идеи на Селимински, тукъ ще се спремъ още на нѣкои негови религиозни размисли и на мнението му за монашеството.

Селимински признава само такава религия за възможна днесъ, която „не е противна на никой природенъ законъ“, която „науката не може да разклати“ и която „не упражнява ни нравственъ, ни физически тероръ“. Възтържествува ли здравиятъ разумъ и се разшири истинското знание, ще удари часътъ и за тържество на религията, облѣкла „естественото си и свещено облѣкло“ и отритнала „малоумнитѣ и консерваторитѣ, съ тѣхнитѣ предания“. Между дветѣ крайности на суевѣрна набожность долу и на безвѣрие горе, което се ужасява отъ мошеничество и простация на духовенството, има единъ правиленъ и вѣренъ пътъ къмъ религията — въ чистата евангелска проповѣдь. „Новиятъ Заветъ е откровение за всемирната истина, тѣй необходима за спасението и щастieto на човѣчеството“. И ако апостолъ Павелъ изтъква дълга на християнина — да се грижи „да влѣзе въ божията обителъ всѣки, който не е още тамъ“ (Павелъ, къмъ Евр. 4, 1), несъмнено е, че трѣбва да се погрижимъ първо за ближния си, който има нужда отъ нашата помощ. Отхвърляме ли завещанитѣ отъ езичеството обреди, като безполезни измислици отъ детската възраст на човѣчеството, толкова по-здроаво трѣбва да държимъ да изпълнимъ душата си съ чувството на живо участие въ сждбата на другитѣ хора, щомъ това чувство ни прави безусловно по-доволни. „Човѣкъ горчиво скърби, като гледа отъ една страна възвишенитѣ вѣрочение и нравственостъ на Христовата черква, а отъ друга — нейното лошо устройство“.